

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Kto zostanie prezydentem Stanów Zjednoczonych Hoover czy Roosevelt?

Czy Hoover zostanie ponownie obrany na stanowisko prezydenta Stanów Zjednoczonych, czy utrzyma się w roli mieszkańca Białego Domu w Waszyngtonie — jest to jeszcze pytanie bez odpowiedzi. Szanse Hoovera w wyborach listopadowych nie dadzą się narazie obliczyć i przewidzieć. W szeregach własnej partii prezydenta, w obozie republikanów, panuje spora doza sceptycyzmu wobec niepewności politycznych Hoover'a który zbyt pochopnie i zbyt lekkomyślnie zapowiadał publicznie powrót prosperity w okresie największego nateżenia kryzysu. Mocno brzmią oskarżenia i zarzuty przeciwników Hoover'a, słabo zaś dzwięczą argumenty jego zwolenników.

„Zawiódł na całej linii — píše wpływowy tygodnik „Nation” — zawiódł jego brak przezorności, brak sympatii w kraju odrzucił oden wyborców jego przesady i błędy na polu polityki gospodarczej i społecznej. Ale największym defektem Hoover'a jest jego nieudolność jako kierownika. Hoover stracił zupełnie zaufanie w szerokiach masach ludności, którym pozostał obcy w czasie kryzysu, nie orientując się zupełnie w potrzebach i interesach najszerzych warstw pracujących. On i jego doradcy zawiedli całkowicie nadzieje i zaufanie pokładane w nich jako w kierownikach państwa. Odczuwamy głęboką gorącą potrzebę obrania na przewodnika człowieka takiego jak Lincoln, człowieka, któryby postadał zrozumiem koniecznych potrzeb szerokiach mas, któryby stał blisko ich życia codziennego i umiał zaglądać w organizację życia społecznego. Zamiast takiego człowieka, mamy na czele rządu prezydenta, który nie umie odsonić prawdy, nie chce spojrzeć w oczy rzeczywistości, nie potrafi przyznać się do popełnionych błędów”.

Mimo wszystko, Hoover jest dobrej myśli, a jego optymizm rośnie wraz z wzbierającą coraz wyżej przeciw niemu fala zarzutów. Gdy w marcu 1928 roku wkroczył on w podwoje Białego Domu, nie jeszcze nie zapowiadał wybuchu kryzysu w Stanach. Można by sądzić, iż wiara Hoover'a w zwycięstwo własne podczas wyborów opiera się na tem samym lekkważeniu, jakie okazuje on wobec doniosłości kryzysu. Coprawda konkurent jego — F. D. Roosevelt, nie jest tak zaciętym i bojowym przeciwnikiem, jakim był przy poprzednich wyborach A. Smith.

Wzmania za to Roosevelt posiada jednak te wszystkie cechy i zalety, których było brak Smithowi: Smith był katolikiem a jeszcze nigdy w historii Stanów katolik nie był prezydentem, Smith chwalił się publicznie, że lubi i umie pić i jest przeciwnikiem prohibicji, Smith był wreszcie pochodzenia plebejuszowskiego i wyszedł z dzielnicy emigranckiej New-Yorku, czego nje mogli mu darować stuprocentowi Amerykanie.

Roosevelt natomiast pochodzi z dawnej rodziny amerykańskiej, znanej dobrze w dziejach Stanów. Dobry mówca umie trafić do serc i umysłom słuchaczy ze wszytkich klas, pozostając przytem gentlemanem w każdym celu. Jako mówca bije Roosevelt Hoover'a o kilka długości.

Programy wyborcze demokratów i republikanów nie różnią się wiele między sobą. Obie partie wypowiadają się za utrzymaniem paktu Kelloga, za trybunałem rozjemczym, obie odnoszą się z tym samym brakiem zaufania do konferencji rozbrojeniowej, obie też niechętnie ustosunkowują się do projektu skreślenia długów wojennych. W kwestji prohibicji demokraci wypowiadają się dość kategorycznie za zniesieniem zupełnem billu Volstead'a, natomiast republikanie, którzy są podzieleni w tej kwestji, w

dają się za wprowadzeniem pewnych zmian i modyfikacji w tekście prawa prohibicyjnego.

Największe i nagłbsze różnice dzielą obie partie w kwestji polityki celei, ceł ochronnych. Republikanie występują w obronę wysokich ceł ochronnych i umów handlowych preferencyjnych, natomiast demokraci wypowiadają się za zawiera-

niem takich umów handlowych, któreby pozwoliły — zwłaszcza dłużnikom Stanów — importować towary do Ameryki i w ten sposób regulować częściowo swe zobowiązania.

Decydującą rolę w kwestji ponownego obioru Hoover'a i zwycięstwa partii republikańskiej odegra ukształtowanie się sytuacji gospodarczej w kraju.

Jeśli kryzys zelżeje i sytuacja się poprawi — zwycięstwo Hoover'a będzie pewne. Jeśli sytuacja gospodarcza zostanie bez zmiany — szanse demokratów i Roosevelt'a pójdą w górę. E. R.

Sensacyjne oświadczenie Mussoliniego

Bez powrotu do standardu złota kryzys n je będzie skutecznie zlikwidowany.

Wiedeń. — W omawianiu zadań bliskiej światowej konferencji gospodarczej zaznacza Mussolini na łamach „Neue Freie Presse”, że ze wszystkich konferencji międzynarodowych, odbytych od 1919 r. wydała konferencja lozańska bezsprzecznie najbardziej wartościowe wyniki. Za czątkowała ona w sposób niezwykle pomysłny szereg dalszych konferencji w tym kierunku.

Uzdrowienie Europy nie może być przeprowadzone bez Ameryki. To też mniemanie, jakoby wynik naszych rokowań międzynarodowych stworzył zwarty front państw europejskich, zwrócony przeciwko Ameryce, jest czystym absurdem.

Sytuacja ma się wręcz przeciwnie. Ameryka powinna przyjść do przekonania, że przyszłość jej jest związana ściśle z sytuacją gospodarczą Europy.

Lozanna położyła kamień węgielny pod ostateczne uregulowanie problema-

tu reparacyjnego i przywrócenia przyjaznych stosunków międzynarodowych. Handel i przemysł muszą obecnie otrzymać nowy bodziec.

Światowa konferencja gospodarcza ma do spełnienia olbrzymie wprost zadania, celem uzupelnienia wyników konferencji lozańskiej.

Włochy nie wierzły nigdy w skuteczność polityki izolacyjnej. Zadaniem światowej konferencji gospodarczej będzie więc pomyślnie rozwiązanie tego problemu. — Jednakże kryzys nie zostanie skutecznie zlikwidowany, jeżeli świat nie powróci do standardu złota.

W Lozannie porozumiała się Europa wyłącznie co do zagadnień czysto europejskich. Światowa konferencja gospodarcza będzie musiała zająć się zagadnieniami dalej idącymi, bo tylko współpraca Europy z Ameryką może przynieść uzdrowienie stosunków świata.

Niemcy zagrażają pokojowi świata

Szantażem chcą wymusić dla siebie prawo zbrojenia.

Berlin. — W tych dniach nastąpić ma oficjalny krok rządu Rzeszy, zmierzający do uzyskania t. zw. prawa równości zbrojeń.

Ambasador niemiecki w Paryżu p. b. v. Hösch otrzymał już nawet polecenie rozpoczęcia na ten temat wstępnych pertraktacji z rządem francuskim.

Rząd niemiecki domaga się od Francji zgody na zmianę części 54 traktatu wersalskiego w tym duchu, iż wszelkie kępujące zbrojenia Niemiec postanowienia, jako to ustalenie kontyngentu wojska stałego, oraz zakaz posiadania czołgów, lotnictwa i ciężkiej artylerji mają w przyszłości odpadć.

Rząd niemiecki, jak słycać, opiera się w swej akcji na pewnych przyrzeczeniach danych rzekomo przez Herriota kanclerzowi v. Papanowi na konferencji w Lugano. Niezależnie od tego ambasador v. Hösch ma oświadczyć Herriotowi, iż Niemcy nie wezmą udziału w konferencji roz-

brojeniowej, odroczonej do końca września, o ile do tego czasu żądania ich w sprawie równości zbrojeń nie zostaną uwzględnione.

W tej swej akcji liczą Niemcy na poparcie Włoch. Istnieć ma już nawet pewne porozumienie włosko-niemieckie przewidujące, że Włosi również nie wzmą udziału w konferencji rozbrojeniowej, o ile z konferencji tej usunie się delegacja niemiecka.

Powyzsze nasze informacje, oparte na bardzo wiarogodnych źródłach, odstawiają niebezpieczeństwo grożące ze strony Niemiec w najbliższej przyszłości Europy. Uzbrojenie bez wszelkich ograniczeń Niemcy przy równoczesnym wzroście wpływów czynników nacjonalistycznych i wojenno-odwetowych na rządy niemieckie musiałoby postawić świat cały w obliczu katastrofy.

Paryż. — Herriot przyjął we czwartek ambasadorów francuskich w Waszyngtonie.

nie, Londynie i Berlinie.

Ambasador berliński Francois Poncet złożył mu sprawę o położeniu wewnątrzno-politycznym w Niemczech i o zamierzonym kroku rządu niemieckiego w sprawie rokowań o równouprawnieniu Niemiec w dziedzinie zbrojeń.

TELEGRAMY JAPONJA ZBROI SIĘ DALEJ.

Moskwa. — Cała prasa sowiecka zwraca uwagę, że mimo podpisania umowy o rybołówstwie, co oznaczałoby odprężenie stosunków japońsko - sowieckich, japońskie fabryki i zakłady broni pracują bez przerwy. Prócz tego przychodzą do Japonji znaczne ilości broni z zagranicy.

W pobliżu Tokio zbudowano nową fabrykę amunicji. Na potrzeby armji zbudowano już około 500 pociągów pancernych i 50 samolotów bojowych. Samoloty zbudowane zostały z dobrowolnych ofiar.

ZGON B. KANCLERZA SCHOBERA.

Wiedeń. — Dn. 19 b. m. o godz. 10 wiecór zmarł nagle w sanatorium w Gutenbrun pod Baden b. kanclerz związków Austrii i b. prezydent policji wiedeńskiej dr. Jan Schober. Dr. Schober zmarł na udar serca. Chorował on już od kilku tygodni i ostatnio leczył się w sanatorium. Dr. Schober miał 58 lat.

BOLSZEWICY CHCĄ ZASTAWIĆ CARSKIE KLEJNOTY W AMERYCE.

Paryż. — Moskiewski korespondent paryskiego „New York Herald” donosi, że w związku ze staraniami rosyjskimi o wielką pożyczkę w Ameryce rozważany jest obecnie projekt oddania w zastaw Stanom Zjednoczonym klejnotów koronnych carskich przedstawiających wartość 250 milionów dolarów, a znajdujących się obecnie na przechowaniu w banku państwowym w Moskwie.

Wśród tych klejnotów największą wartość posiada korona carska Katarzyny oceniana na 52 miliony dolarów, oraz brylanty carskie Romanowów ze słynnym brylantem Orłowem, wartości 32 milionów dolarów.

Amerykanie, jak twierdzi korespondent „New York Herald”, mają duzo wątpliwości, czy możnaby przyjąć klejnoty carskie jako gwarancję, gdyż w wypadku niezapłacenia zobowiązań przez Rosję sowiecką trudno będzie znaleźć nabywców na klejnoty o tak olbrzymiej wartości.

Rosja zabiega

o uznanie przez Amerykę.

Waszyngton. — Kwestja uznania Sowiec przez Stany Zjednoczone stała się znnow aktualną wskutek ostatnich rewelacji, według których krótko przed pwrtem Stimsona z Genewy na wiosnę b. r. Litwinow puścił próbny balon z tej sprawie.

Przedstawiciele Stanów Zjednoczonych i Rosji spotkali się w ciągu rozmów postawiono Litwinowowi pytanie, czy Sowiety byłyby skłonne w razie uznania ich rozwiązać III międzynarodówkę i powstrzymać propagandę jej w Stanach Zjednoczonych?

Litwinow miał odpowiedzieć, że Sowiety byłyby skłonne w razie uznania ich zgodziłyby się wyrzec wszelkiej propagandy w Stanach Zjednoczonych, nie mogłyby jednak obalić III międzynarodówki gdyż jest ona niezależna(?) od rządu.

Paryż. — W kołach politycznych francuskich pojawiła się wiadomość, że wizyta amerykańskiego szefa sztabu generalnego, który obecnie obejdzła Polskę i Rosję, wywołała wielkie zainteresowanie w krajach, do których generał amerykański się udaje; ma jednak poza tem cele natury czysto politycznej.

Jak twierdzą, wysunął generał amerykański wobec rządu Sowieców, żądanie Stanów Zjednoczonych, aby Rosja rozwiązała komunistyczną międzynarodów-

Pogrzeb s. p. Pałł Prezydentowej Michaliny Mościckiej.

Dnia 20 b. m. odbył się w Warszawie pogrzeb zmarłej w dniu 18 b. m. w Spale Małżonki Pana Prezydenta R. P. s. p. Michaliny z Czyżewskich Mościckiej. Na fotografii naszej widzimy moment wyruszenia konduktu żałobnego z przed katedry św. Jana w Warszawie. Za trumna postępuje Pan Prezydent Rzeczypospolitej wraz z rodziną.

